

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/91/2015
Identifikačné číslo spisu: 8015200333
Dátum vydania rozhodnutia: 30.03.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:8015200333.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Eriky Čanádyovej, v právnej veci navrhovateľa: W. Q.-K., bytom N. č. XXX, I. K., proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 12. augusta 2015, č.k. 5Sd/25/2015-17, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 12. augusta 2015, č.k. 5Sd/25/2015-17 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X z 3. februára 2015 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom z 12. augusta 2015, č.k. 5Sd/25/2015-17 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 3. februára 2015, č. XXX XXX XXXX X, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z.z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“).

Súd prvého stupňa mal preukázané, že navrhovateľ podal žiadosť o priznanie starobného dôchodku dňa 27. júna 2014. Starobný dôchodok žiadal priznať od 27. júna 2011. V konaní o priznanie starobného dôchodku potvrdením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo dňa 5. marca 1998 preukázal, že mu bol od 1. februára 1998 priznaný príspevok za službu podľa § 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru SR v znení neskorších predpisov v súčinnosti s § 84 a § 85 Výnosu Ministerstva vnútra SR č. 86 zo dňa 16. decembra 1991, ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 410/1991 Zb. v znení ďalších zmien a doplnení. Na nárok na príspevok za službu a jeho výšku bola zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 1.10.1965 do 27.9.1967 a doba služobného pomeru príslušníka Policajného zboru od 16.1.1970 do 31.1.1998 zaradená do I.

kategórie funkcií. Pretože získal najmenej 25 rokov zamestnania v služobnom pomere a vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií, vznikol mu nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. od 18.12.2001, t.j. pred dňom nadobudnutia účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z. Kompetencia príslušných orgánov Ministerstva vnútra SR rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov, teda aj o nároku na starobný dôchodok, nie je v danom prípade ustanovením § 143a bod 1 zákona č. 328/2002 Z.z. dotknutá, keďže navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31.12.2003, ako to predpokladá ustanovenie § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Nepochybila preto odporkyňa, ak dospela k záveru, že rozhodnúť o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok je príslušný orgán Ministerstva vnútra SR a preskúmané rozhodnutie krajský súd potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie. Poukázal na odôvodnenie rozsudku, kde sa uvádza, že postup Sociálnej poisťovne - ústredie bol správny a jeho nárok na starobný dôchodok má realizovať príslušný odbor sociálneho zabezpečenia MV SR, ktorý sa však bráni a necíti sa byť kompetentný o tejto veci rozhodnúť. Ako dôkaz pripojil list od Sociálnej poisťovne, ústredie - postúpenie žiadosti o priznanie starobného dôchodku na MV SR z 22.9.2014. Dňa 26.10.2015 mu bol doručený list z odboru sociálneho zabezpečenia MV SR, ktorým mu bola žiadosť o starobný dôchodok vrátená späť s odkazom na právny názor NS SR sp. zn. 9So/103/2011 z 26. septembra 2012 a 9So/129/2010 z 24. novembra 2011. Zdôraznil, že počas celého svojho produktívneho života povinne platil dôchodkové poistenie vždy sociálnej poisťovni a na základe toho sa domnieva, že by sociálna poisťovňa mala priznať a vyplácať starobný dôchodok. Pri odchode z policajných služieb mu bol priznaný príspevok za službu (nie výsluhový príspevok) podľa zákona č. 410/1991 Zb., ktorý sa mal poberať až do dovŕšenia fyzického veku nároku na starobný dôchodok, v jeho prípade 55 rokov a po dovŕšení tohto veku sa mal pretransformovať na starobný dôchodok, kde mali byť zohľadnené všetky odpracované roky, čo sa však nestalo.

3.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Poukázala na ustálený právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého vznik nároku na starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. súčasne vylučuje možnosť vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok podľa § 26a zákona č. 100/1988 Zb. ako aj vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné.

Podľa § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Medzi účastníkmi bola sporná otázka zachovania nároku navrhovateľa na priznanie starobného dôchodku z dôvodu splnenia vekovej podmienky 55 rokov pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 132 zákona č. 100/1988 Zb.

V prejednávanej právnej veci podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nebolo medzi účastníkmi konania sporné, že žiadateľ o starobný dôchodok -navrhovateľ, bol prepustený zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru SR a bol mu od 1. februára 1998 priznaný príspevok za službu podľa § 119 a § 120 zákona č. 410/1991 Zb.. Na nárok na výsluhový príspevok a jeho výšku mu bola zhodnotená doba služby v ozbrojených silách od 18. roku veku v počte 30 rokov v I. kategórii funkcií. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že po priznaní výsluhového príspevku navrhovateľ už nebol zamestnaný, len evidovaný na úrade práce od 1. februára 1998 do 31. decembra 2003. Od 31. decembra 2003 je nezamestnaný a neevidovaný.

Prílohou č. 1 k žiadosti o dôchodok č. XXX XXX XXX/XX doba zamestnania, poistenia a iných činností preukázal, že pred nástupom na základnú vojenskú službu (od 01.10.1965) pracoval v O. Y. N., Lesný závod Q., od 19.07.1964 do 30.06.1965, v dobe od 01.07.1965 do 30.09.1965 nepracoval. Po ukončení základnej vojenskej služby (27.09.1967) získal ďalšie obdobia dôchodkového zabezpečenia od 01.10.1967 až do 13.10.1969, resp. do 15.01.1970, t.j. do nástupu do služobného pomeru príslušníka PZ a obdobie dôchodkového zabezpečenia získal aj po ukončení služobného pomeru. V konaní o žiadosti o starobný dôchodok tak preukázal oprávnenosť právneho nároku na starobný dôchodok.

V zmysle § 259 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2004 v konaniach o nárokoch na dávky a výplatu dávok z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 261 ods. 1 vety prvej až tretej zákona č. 461/2003 Z.z. suma starobného dôchodku poistenca, ktorý splnil podmienky nároku na tento dôchodok pred 1. januárom 2004, je po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003 a nepoberal starobný dôchodok, invalidný dôchodok alebo ich časť, sa určí podľa tohto zákona. Náhradné doby získané po vzniku nároku na starobný dôchodok sa posudzujú podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Táto suma nesmie byť nižšia ako suma určená podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, a to vrátane úpravy dôchodkov a zvýšenia dôchodkov prislúchajúcich podľa osobitného predpisu.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. policajt má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Z obsahov spisov a z vykonaného dokazovania je zrejmé, že navrhovateľ vykonával profesionálnu službu policajta v rozsahu viac ako 25 rokov a po ukončení služobného pomeru mu bol priznaný výsluhový príspevok podľa § 210 ods. 1 a § 211 ods. 1 písm. d) a ods. 2 zákona č. 73/1998 Zb., pričom pri priznaní výsluhového príspevku sa na kategórie funkcií neprihliadalo.

Odvolačný súd z vykonaného dokazovania zistil, že navrhovateľ, narodený dňa 18. decembra 1946 splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. dňom 18. decembra 2001, ktorým dovŕšil vek 55 rokov.

Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z.z., ktoré je prechodným ustanovením, sa výsluhový

príspevok, na ktorý vznikol nárok podľa § 211 ods. 1 písm. d) a ods. 2 zákona č. 73/1998 Zb. v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, považuje za výsluhový dôchodok podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti tohto zákona.

Podľa § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z.z. v znení zákona č. 447/2002 Z.z. od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú §§ 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že tam uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú až od 1. júla 2002, počnúc ktorým mohol policajtom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z.z. Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. však nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok, ktoré do 30. júna 2002 už vznikli.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. (§ 129 až § 145) dňom 18. decembra 2001. Na túto skutočnosť nemajú vplyv ani skutočnosti týkajúce sa ďalšej doby zamestnania, poistenia a iných činností preukázaných na strane 1 prílohy č. 1 k žiadosti o dôchodok XXX XXX XXX/XX po 1. februári 1998, resp. od priznania príspevku za službu.

Podľa § 94 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených pre vznik nároku na dávku a jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

Podľa § 121 ods. 2 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky pri súbehu nároku na príspevok a na starobný, invalidný, čiastočný invalidný dôchodok alebo na dôchodok za výsluhu rokov podľa predpisov o sociálnom zabezpečení patrí oprávnenému podľa jeho voľby buď príspevok, alebo dôchodok.

Navrhovateľ po vzniku nároku na starobný dôchodok nebol naďalej nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003. Vzhľadom na to sa na neho nemôže vzťahovať ustanovenie § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Na základe vykonaného dokazovania vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení odvolací súd zhodne ako krajský súd konštatoval, že nárok na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. navrhovateľovi nesporne vznikol už ku dňu 18. december 2001 a zostal zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z..

Z dôvodu, že navrhovateľ nebol od vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003 tak, ako to predpokladá ustanovenie § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, kompetencia príslušných orgánov Ministerstva vnútra SR rozhodnúť o sociálnom zabezpečení policajtov teda aj o nároku na starobný dôchodok (prípadne o jeho zvýšení za dobu ďalšieho poistenia), nie je v danom prípade ustanovením § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z.z. dotknutá.

Právny názor krajského súdu, ktorým podľa § 250q ods. 2 OSP považoval preskúmané rozhodnutie správneho orgánu, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok, za súladné so zákonom, nie je správny. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a ustanovenia právnych predpisov odporkyňa nie je oprávnená v danom prípade o žiadosti o starobný dôchodok rozhodnúť - táto kompetencia patrí príslušnému orgánu Ministerstva vnútra SR.

Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov považoval rozhodnutie odporkyne za nesúladné so zákonom

a preto rozsudok krajského súdu zmenil podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p. a rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X. zo dňa 3. februára 2015 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok zo dňa 27. júna 2014, ktorým žiadal dôchodok priznať od 27. júna 2011, je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.). Žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok postúpi na rozhodnutie príslušnému orgánu v súlade s § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb., t.j. príslušnému orgánu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

O náhrade trov konania rozhodol najvyšší súd podľa ustanovenia § 492 ods. 1, 2 S.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. a v spojení s ust. § 250l ods. 2 a s § 246c veta prvá O.s.p. a s § 224 ods. 1 O.s.p.. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal, pretože úspešný navrhovateľ si náhradu trov konania neuplatnil a odporkyni zákonodarca náhradu trov konania v zásade nepriznáva.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.